

Η τοποθέτηση της «ΜΙΑ ΚΡΗΤΗ, περιβάλλον - άνθρωπος» στο Περιφερειακό Συνέδριο Κρήτης για τη Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 που έγινε σήμερα στο Ηράκλειο.

Ανεξάρτητα από το βαθμό που συμφωνεί κανείς με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», αποτελεί κοινή απόφαση των κρατών μελών και περιέχει πολλά θετικά στοιχεία. Μέσα από εργαλεία που έχουν θεσπιστεί, τα κράτη και οι περιφέρειες μπορούν να βοηθηθούν οικονομικά και οργανωτικά να επιτύχουν τους στόχους αυτούς, όπως τους έχουν προσαρμόσει στις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες τους. Μέσα στο 2013, τα κράτη μέλη και οι Περιφέρειες πρέπει να έχουν διαμορφώσει μέσα από διάλογο τα στρατηγικά σχέδια περιφερειακής ανάπτυξης ώστε να είναι σε θέση να υπογράψουν Συμβόλαια Εταιρικής Σχέσης για την επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων.

Από την εμπειρία που έχουμε από τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα και τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, η εφαρμογή τους κατά κοινή ομολογία ήταν προβληματική. Θα έπρεπε λοιπόν να δούμε τι λάθη έγιναν για να μην τα επαναλάβουμε στο μέλλον. Ως πολίτες και ως πολιτικοί πρέπει να μάθουμε να συζητάμε, να ανταλλάσσουμε απόψεις δημιουργικά, με στόχο το καλό του τόπου μας. Δυστυχώς όμως, όπως φαίνεται από την τακτική αυτού του συνεδρίου και όλη τη διαδικασία διαμόρφωσης αυτών των πολιτικών, αυτό δεν είναι ακόμα κεκτημένο.

Το συνέδριο που διοργανώθηκε από την Περιφέρεια Κρήτης για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 στο πρότυπο των άλλων συνεδρίων-εξπρές που γίνονται σε όλες τις

περιφέρειες της χώρας αυτές τις μέρες, θα μπορούσε να μην αποτελεί μια σύντομη «ενημερωτική εκδήλωση» αλλά να συμπληρώσει δημιουργικά μια δημόσια συζήτηση και διαβούλευση για το δεύτερο κομμάτι της εφαρμογής της στρατηγικής "Ευρώπη 2020".

Για το συνέδριο αυτό μόλις την περασμένη Παρασκευή λάβαμε πρόσκληση, στην οποία αναφέρεται ότι «…σημαντική παράμετρος της επιτυχίας αποτελεί αναμφίβολα η ενεργός συμμετοχή και συνεργασία του συνόλου των τοπικών και παραγωγικών φορέων, των ΜΚΟ, της ακαδημαϊκής κοινότητας και της κοινωνίας των πολιτών». Στην πράξη κανείς από αυτούς δεν είχε θεσμικά τη δυνατότητα συμμετοχής σε κάποιας μορφής διαβούλευση. Σε όλη την προηγούμενη περίοδο ακολουθήθηκε ακριβώς η ίδια συνταγή: σχεδιασμός από πάνω για τους κάτω. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε τοπικό επίπεδο η διαδικασία συζήτησης που θα ακολουθήσει έχει χρονικό περιθώριο 3 εβδομάδων από σήμερα και άλλωστε, ακούγοντας τους ομιλητές, έγινε κατανοητό ότι τα χρηματοδοτικά προγράμματα θα παραμείνουν κυρίως μια υπόθεση μεταξύ των υπουργείων.

Στις προτεραιότητες που προωθούνται στην νέα προγραμματική περίοδο περιλαμβάνονται σημαντικοί στόχοι όπως η ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας, η χρήση και η ποιότητα των τεχνολογιών πληροφόρησης κι επικοινωνίας, η ενίσχυση του αγροτικού τομέα και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, η στροφή προς μια οικονομία χαμηλού άνθρακα, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η περιβαλλοντική αποτελεσματικότητα και η αποδοτική χρήση των φυσικών πόρων, οι βιώσιμες μεταφορές και αντιμετώπιση των προβλημάτων των υποδομών.

Το θέμα, μέσα στην πρωτοφανή κρίση που βιώνουμε, είναι πώς θα γίνουμε περισσότερο αποτελεσματικοί χωρίς να μας οδηγεί η ανάγκη για τυφλή απορρόφηση κονδυλίων αλλά το όραμα για βιώσιμο μέλλον για τον τόπο μας. Οι επιλογές που προωθούνται με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση πρέπει να συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή που έχει διαλυθεί λόγω κρίσης και να συνάδουν με τη βιωσιμότητα και την προστασία των φυσικών πόρων. Θα πρέπει να σταματήσουμε να προωθούμε τις υποδομές που σπαταλούν ή βλάπτουν τους φυσικούς πόρους και το περιβάλλον.

Σε αυτή την κατεύθυνση, εμείς στη «ΜΙΑ ΚΡΗΤΗ, περιβάλλον - άνθρωπος» έχουμε να προτείνουμε επιγραμματικά:

• **Την στήριξη σχημάτων κοινωνικής οικονομίας και συνεταιριστικώ ν επιχειρήσεων**. Στην Ευρώπη καλύπτουν το 10% του οικονομικού τομέα, προσφέροντας εκατοντάδες

χιλιάδες θέσεις εργασίας, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι το 50% του τομέα των ΑΠΕ στη Γερμανία καλύπτεται από τέτοιες επιχειρήσεις. Δυστυχώς με μεγάλη ευθύνη παλαιοκομματικών τακτικών ο κόσμος έχει χάσει την εμπιστοσύνη τους στα συνεταιριστικά σχήματα αλλά είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε μια νέα αρχή.

• **Την ενίσχυση των σχημάτων τοπικής βιώ σιμης διαχείρισης των απορριμμάτων** και αποβλήτων με κατάλληλης κλίμακας τεχνολογίες με στόχο ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση και επεξεργασία των οργανικών απορριμμάτων, με διαλογή στην πηγή, με στόχο μηδενικά απόβλητα. Ήδη σε άλλες περιοχές στην Ελλάδα έχουν ξεκινήσει τέτοιες πρωτοβουλίες όπως στη Λακωνία για την ανακύκλωση.

• **Την ενίσχυση δράσεων που προωθούν την εξοικονόμηση ενέργειας** και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια με στόχο την αντιμετώπιση ενεργειακής φτώχειας και δημιουργία θέσεων εργασίας. Στην Κρήτη χρειαζόμαστε επενδύσεις στην ενέργεια μικρής κλίμακας, με τη συμμετοχή τοπικών κεφαλαίων, προσαρμοσμένες στην κάλυψη των αναγκών μας, μακριά από φαραωνικά έργα.

• **Τη σύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό, το περιβάλλον, τη γεωργία και την κτηνοτροφία** . Αυτός είναι ο πλούτος της Κρήτης. Ενίσχυση εναλλακτικού τουρισμού στην πράξη όχι μόνο στα λόγια. Για εμάς είναι σημαντική η ενίσχυση δράσεων αποκατάστασης βιοποικιλότητας των περιοχών Natura 2000, που μπορούν να αποτελέσουν βάσεις ανάπτυξης και όχι κατάρα όπως πιστεύουν κάποιοι. Απαιτούνται πολιτικές παρεμβάσεις για την προστασία της παράκτιας αλιείας, όπως για παράδειγμα η θέσπιση θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών.

• **Το πρόβλημα της διαχείρισης των υδατικώ ν πόρων είναι καίριο**. Είναι απολύτως επιτακτική η μείωση των διαρροών νερού στα δίκτυα διανομής, η επαναχρησιμοποίηση του νερού, η εφαρμογή της ευρωπαϊκής οδηγίας για το νερό με την ενίσχυση των υπόγειων υδροφόρων με μικρά έργα για την ανάσχεση της υφαλμύρωσης και όχι μεγάλα φράγματα και εκτροπές ποταμών που έχουν τεράστιες επιπτώσεις στο περιβάλλον αλλά και στην οικονομία.

• **Το πρόβλημα της ερημοποίησης πρέπει να απασχολήσει σοβαρά την Περιφέρεια** διότι είναι ζωτικής σημασίας καθώς το μεγαλύτερο μέρος του νησιού εντάσσεται στις περιοχές της Ξηροθερμικής Μεσογειακής Ζώνης που χαρακτηρίζονται υψηλού κινδύνου. Είναι χαρακτηριστικό ότι η δημιουργία ενός εκατοστού εδάφους διαρκεί 500 με 1000 χρόνια

και κάθε απώλειά του λόγω διάβρωσης είναι στην ουσία μη αναστρέψιμη. Πρέπει να γίνει συνείδηση και να προστατέψουμε τα φρυγανώδη οικοσυστήματα διότι ο ρόλος τους στη συγκράτηση του εδάφους ώστε να μην επέλθει η ερημοποίηση, είναι κρίσιμος. Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ερημοποίησης που υπεγράφη το 2001, προβλέπεται σε κάθε απειλούμενη περιοχή η δημιουργία τοπικών φορέων, η σύνταξη τοπικών μελετών και η εφαρμογή αυστηρών μέτρων. Το γεγονός ότι δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη τίποτε από τα παραπάνω δεν σημαίνει ότι είναι θεμιτό να σχεδιάζονται έργα χωρίς να αντιμετωπίζονται οι επιπτώσεις που εντείνουν δραματικά το φαινόμενο της ερημοποίησης.

• **Είναι θετικό ότι έχουν πληθύνει οι φωνές αυτώ ν που ανακαλύπτουν πως έχουμε άλλες καλύτερες επιλογές για τις αερομεταφορές στο νησί μας** , βλέποντάς τις συνδυαστικά σε ένα βιώσιμο μοντέλο. Το αεροδρόμιο στη Νέα Αλικαρνασσό έχει τεράστιες δυνατότητες βελτίωσης των χαρακτηριστικών του αεροδιαδρόμων και των κτιριακών υποδομών με αυτοχρηματοδότηση. Το αεροδρόμιο Χανίων, που έχει το μεγαλύτερο διάδρομο, επεκτείνεται και έχει πετύχει συνεργασίες με εταιρείες χαμηλού κόστους ενώ και το αεροδρόμιο Σητείας κινείται στην ίδια κατεύθυνση. Σήμερα επανεξετάζοντας το σχέδιο για τη δημιουργία νέου αεροδρομίου στο Καστέλι, γίνεται πιο φανερό από ποτέ ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια να αγνοούμε ούτε τα συγκριτικά δεδομένα κόστους ούτε την απώλεια παραγωγικής γης ούτε τις τεράστιες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον. Αναθεωρώντας τις επιλογές μας μπορούμε να εκτρέψουμε πολύ σημαντικούς πόρους για την ολοκλήρωση άλλων πιο κρίσιμων υποδομών, όπως ο βόρειος οδικός άξονας.

• **Για να μην εκφυλιστεί σε γραφειοκρατικό όργανο μακριά απ' τις ανάγκες της κοινωνίας και των καιρώ ν, η Περιφέρεια Κρήτης** θα πρέπει να αναδιατάξει τις δυνάμεις της, το πολιτικό και στελεχιακό δυναμικό της, τα προγράμματα και τα κονδύλια της, ώστε σ΄ αυτή τη δύσκολη ώρα να εμπνεύσει τις δυνάμεις του νησιού σε συνέργειες τόνωσης της οικονομίας και σε δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης. Αντί να απασχολεί τους λιγοστούς υπαλλήλους της με δεκάδες προγραμματικές συμβάσεις να στραφεί στην ενημέρωση και εκπαίδευση των στελεχών στους δήμους και να εστιάσει επειγόντως στην κάλυψη των μεγάλων χωροταξικών κενών. Είναι προφανές ότι χρειάζεται περιφερειακός, χωροταξικός και ενεργειακός σχεδιασμός για το νησί μας. Να αποφασίσουμε ποιο μέλλον θέλουμε και να δούμε πως θα αξιοποιήσουμε τα χρηματοδοτικά προγράμματα στην πράξη με τη απαραίτητη σύνδεση χωρικών και τομεακών πολιτικών, που δεν πρέπει να αλληλοαναιρούνται.

Το ερώτημα που γεννιέται από συνέδρια όπως αυτό είναι το ποιοι θα εφαρμόσουν αυτές τις πολιτικές. Φοβόμαστε ότι καλούνται να τις εφαρμόσουν άνθρωποι που δεν τις πιστεύουν. Ακούμε και σήμερα δημάρχους και βουλευτές να ονειρεύονται ακόμα λιμάνια, αεροδρόμια και μεγάλα έργα ως βάση για την ανάπτυξη. Υπάρχει όραμα για ένα καλύτερο μέλλον;

Για την ανεξάρτητη κίνηση πολιτών «ΜΙΑ ΚΡΗΤΗ, περιβάλλον - άνθρωπος»
Αριστείδης Παπαδάκης

Σημειώ σεις:

Η «Ευρώπη 2020» είναι η δεκαετής αναπτυξιακή στρατηγική για την καταπολέμηση της κρίσης που στοχεύει σε μια «έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη». (Περισσότερα: http://ec.europa.eu/europe2020/index_el.htm) Για να γίνει αυτό, η ΕΕ έχει θέσει πέντε ποσοτικούς στόχους:

1. Απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών.

2. Το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται στην Έρευνα και την Ανάπτυξη.

3. Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20%-30% σε σχέση με το 1990, εξασφάλιση του 20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης (στόχος γνωστός και ως «20-20-20»).

4. Μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω από 10% και ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών τουλάχιστον για το 40% της ηλικιακής κατηγορίας 30-34 ετών.

5. Μείωση τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής, συναποφάσισαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τα πέντε Διαρθρωτικά Ταμεία της περιόδου

2014-2020 που αποτελούν τα χρηματοδοτικά εργαλεία για την εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»:

1) Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ERDF), για να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των περιφερειών της Ευρώπης.

2) Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ESF), για την μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, της ανεργίας και της φτώχειας

3) Ταμείο Συνοχής, για να υπάρξει συνοχή μεταξύ των κρατών-μελών

4) Ευρωπαϊκό Αγροτικό Ταμείο για Ανάπτυξη Υπαίθρου (EAFRD)

5) Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (EMFF), συνδυάζει την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Κ.Αλ.Π) και τη Θαλάσσια Στρατηγική (νέο ταμείο).